

CLEANTECH KVARKEN

Workshop om utveckling av infrastruktur för fordonsgas

Program

- 09:30**   **Fika och registrering**
- 10:00**   **Introduktion**
Peter Hedman, Cleantech Kvarken, Anna Olofsson, moderator.
- 10:15**   **Biogas i norra Sverige och Finland**
Anna Säfvestad Albinsson, Biofuel Region, Johan Saarela, Stormossen.
- 10:45**   **Vilka andra drivmedel är aktuella?**
Anna Säfvestad Albinsson, Biofuel Region, Johan Saarela, Stormossen.
- 11:00**   **CEF-programmet – en möjlighet till finansiering**
Cecilia Wallmark och Gert Schaap, Sweco
- 11:15**   **Workshop 1 – Kartläggning av de fossilfria alternativ som finns på plats idag?**
- 12:15**   **Lunch**
- 13:00**   **Workshop 2 – Vad vill DU bygga?**
- 13:45**   **Bensträckare**
- 13:55**   **Workshop 3 – Vad behövs för att stötta satsningarna, marknadsaktiviteter, utredningar mm?**
- 14:45**   **Fika**
- 15:00**   **Vad händer nu?**

BioFuel Region

CLEANTECH
KVARKEN

Cleantech Kvarken

Ett 3-årigt EU-projekt inom programmet
Botnia Atlantica

Ska bidra till gränsöverskridande
affärsutveckling och företagssamverkan
inom cleantechområdet.

Cleantech omfattar alla produkter, tjänster, system och processer som är mindre skadliga för miljön än tillgängliga alternativ.

Samverkan mellan företag, energibolag, VA-bolag, städer och kommuner

- Större infrastruktur- och utvecklingsprojekt
- Samverkan mellan SMF och energibolag/VA-bolag
- Samverkan inom biogas och elfordon
- Samverkan Inom Technical and business visits.

Samverkan mellan cleantechföretag inom Kvarkenregionen för bättre affärer

- Matchmaking
- Tematiska företagsbesök
- Advisory board

Samverkan för ökad export

- Företagskatalog
- Export- och mässresor
- Integrering av utlänningars kompetens
- Etablera internationella nätverk

Samverkanspartners och finansiärer:

Kompetensspridning
i Umeå AB

Syftet med dagen

- 1. Att förankra och samordna era projektidéer till en skarp projektidé, med goda chanser att beviljas inom CEF-programmet**
- 2. En tydlig plan för hur framtagandet av ansökan ska gå till**
- 3. Lära känna varandra**

Workshop om utveckling av infrastruktur för fordonsgas

2016-04-14

Anna.albinsson@biofuelregion.se

Biogas i norra Sverige och Finland

- Omvärldens mål och hur ligger vi till?
- Norra Sveriges energianvändning i vägtransportsektorn
- Biogas – en del av den cirkulära ekonomin
- Biogasen och fordonsgasens utveckling i Sverige och Finland

BioFuel Region

Vad är vi?

BioFuel Region är ett medlemsägt strategiskt nätverk som uppdrag att verka för en fossilfri fordonsflotta och en bioekonomi i norra Sverige.

Vad gör vi?

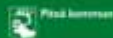
Initierar, koordinerar och samarbetar i projekt tillsammans med medlemmar och regionala aktörer

Finansiering

medlemsavgifter, regionala medel och projektmedel

Vi är BioFuel Region

Omvärldens GRÖNA MÅL

- Globala, hållbara utvecklingsmål – Agenda 2030
- GAP Global Action Programme on ESD
- Klimatavtalet i Paris
- EU 2020
- Directive on Alternative Fuels, Renewable Energy Directive

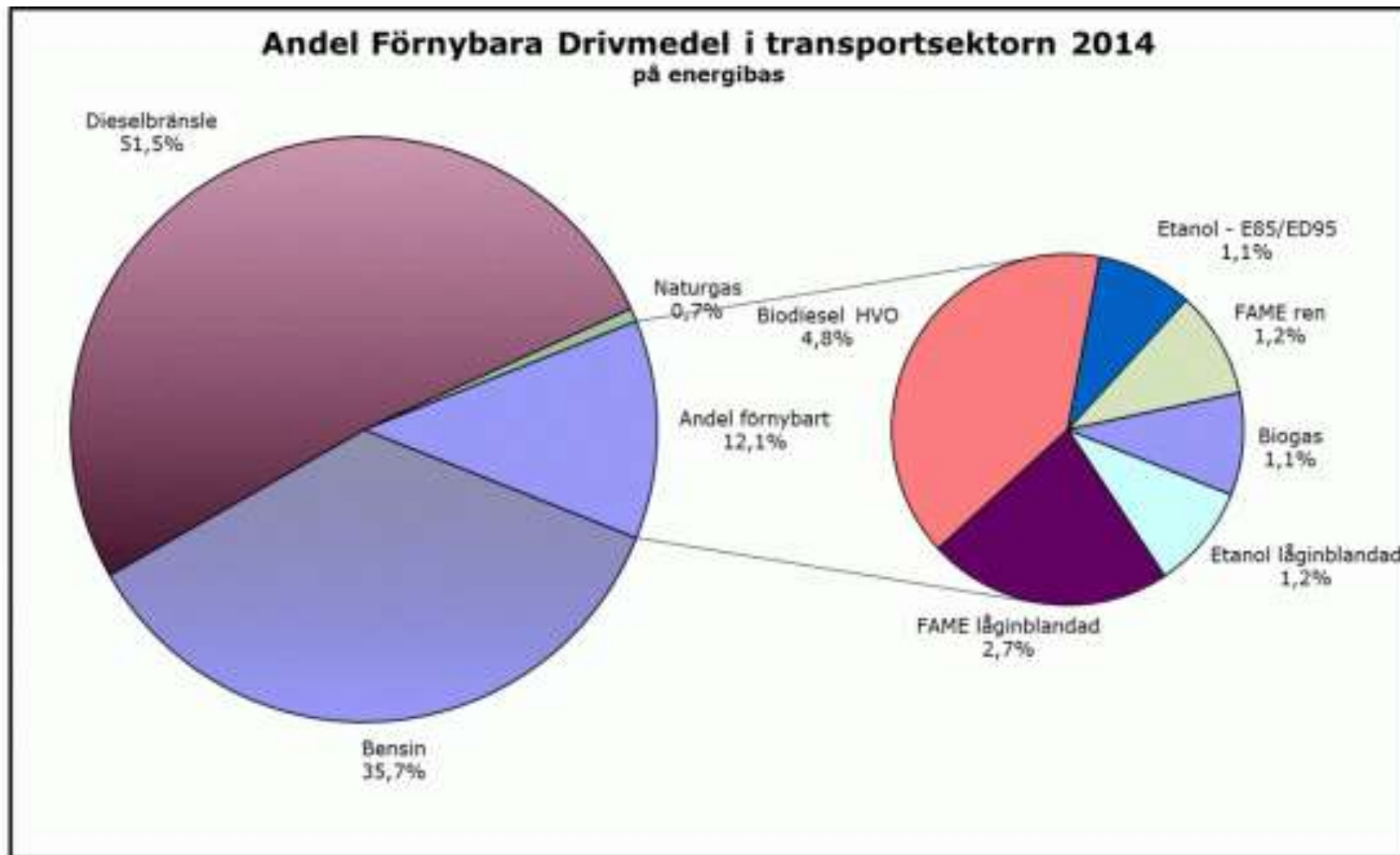
Sverige

- Nationella miljömålen
- Fossilfritt Sverige
- Fossiloberoende fordonsflotta 2030
- **Regionala utvecklingsplaner/miljömål/klimatplaner**
- **Kommunala mål, miljöcertifieringar hos företag**

Finland

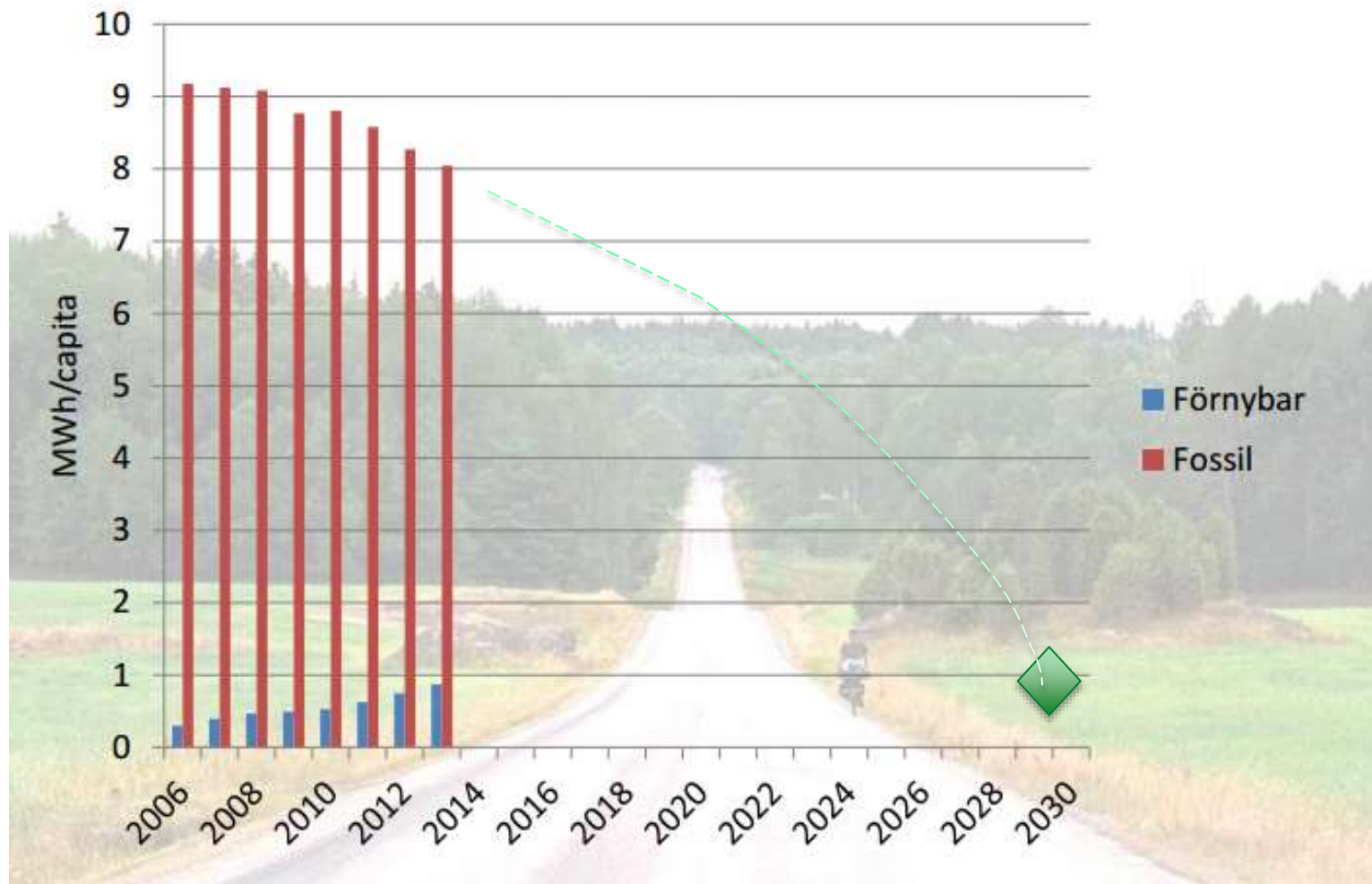
- Nationella miljömål
- Nationell Energi- och klimatfärdplan 2050
- Förslag till: Strategi för alternativa drivmedel
- Österbottens klimatstrategi 2040
- Vasa stads: Energi- och klimatstrategi
- **Kommunala mål, miljöcertifieringar hos företag**

Hur ligger vi till?

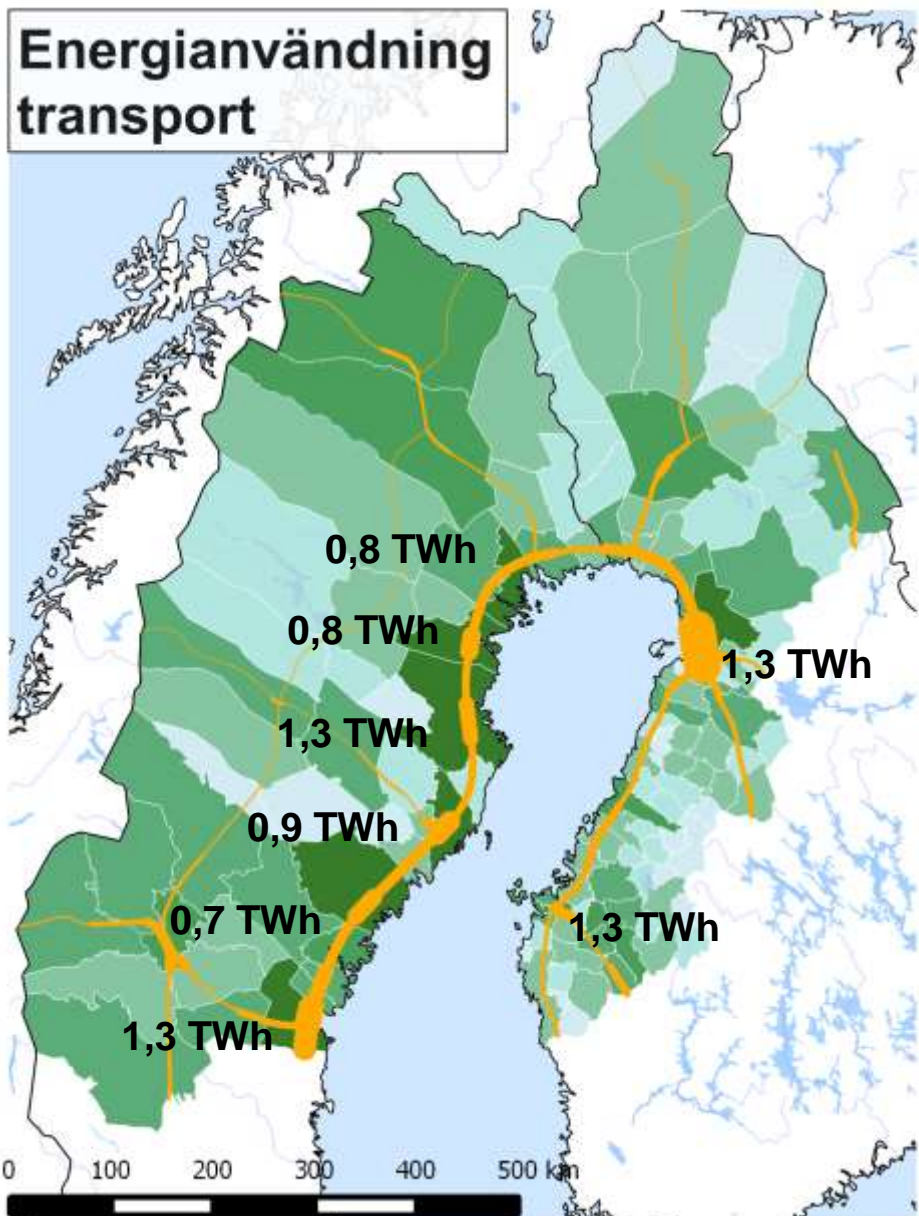

Hur ligger vi till?

- Mål och delmål krävs på vägen. Var vill vi vara år 2022?

Fossilfri fordonsflotta – vad behövs i vår region?

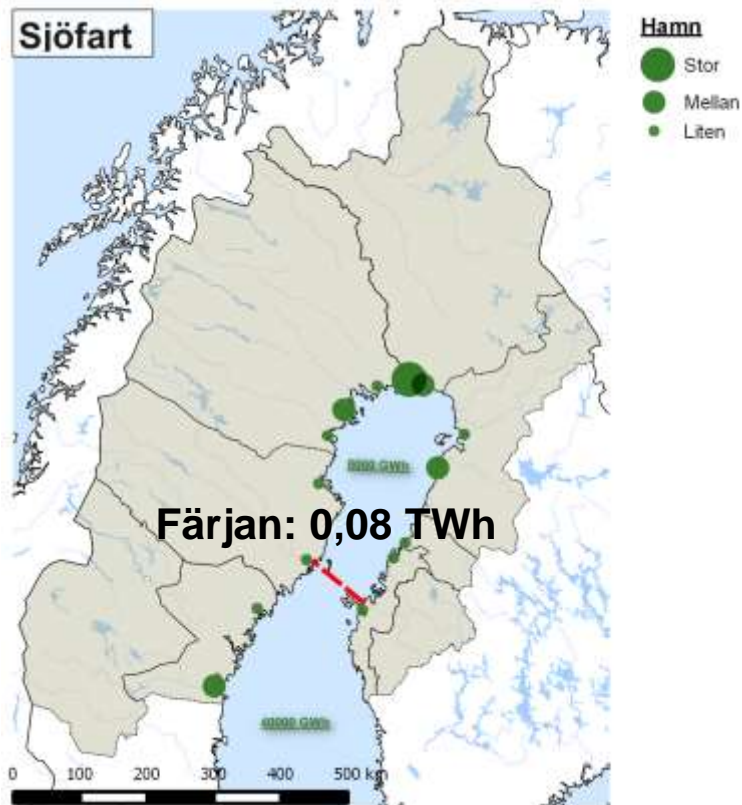

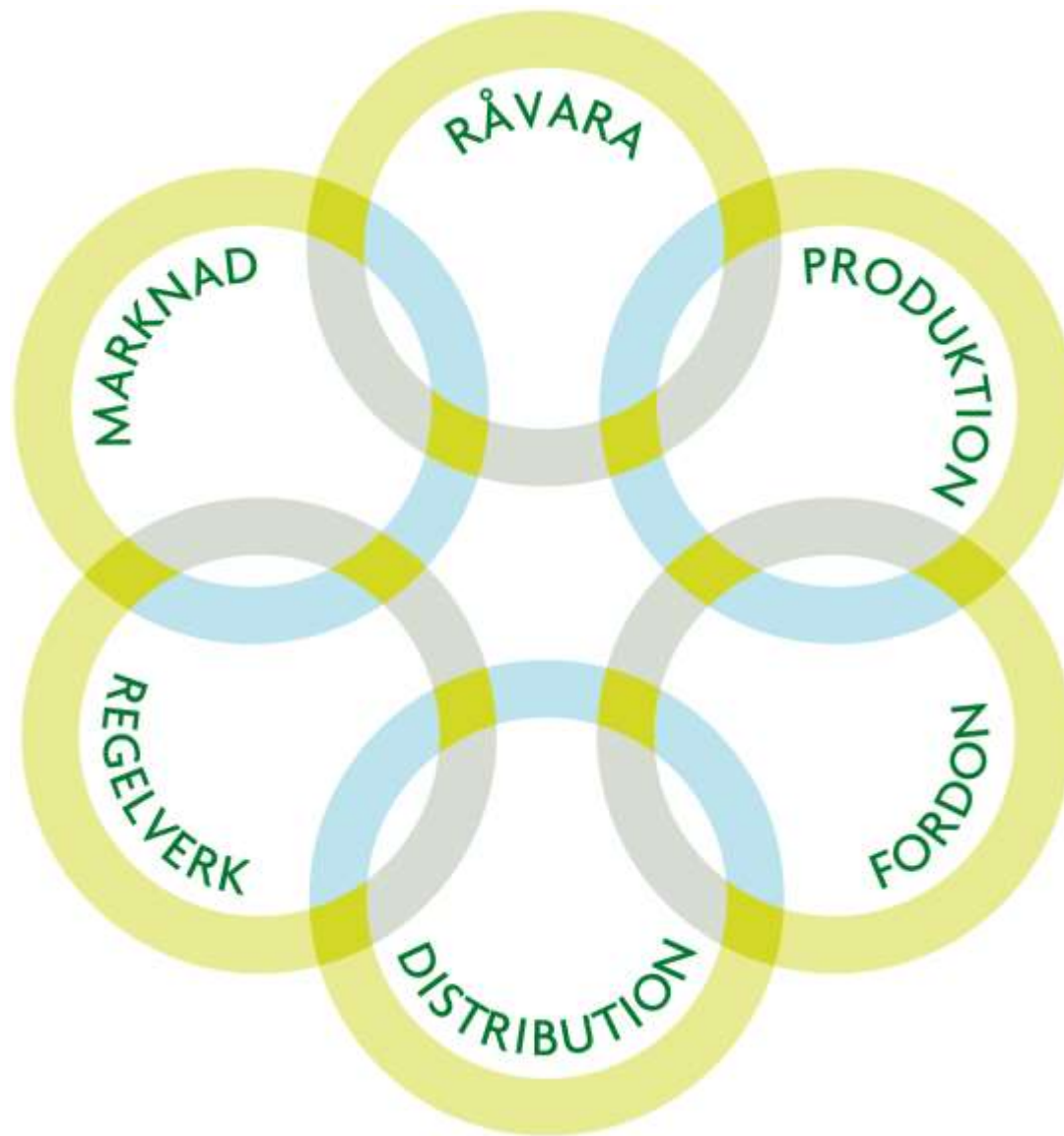
GWh

Vägtransporter, totalt

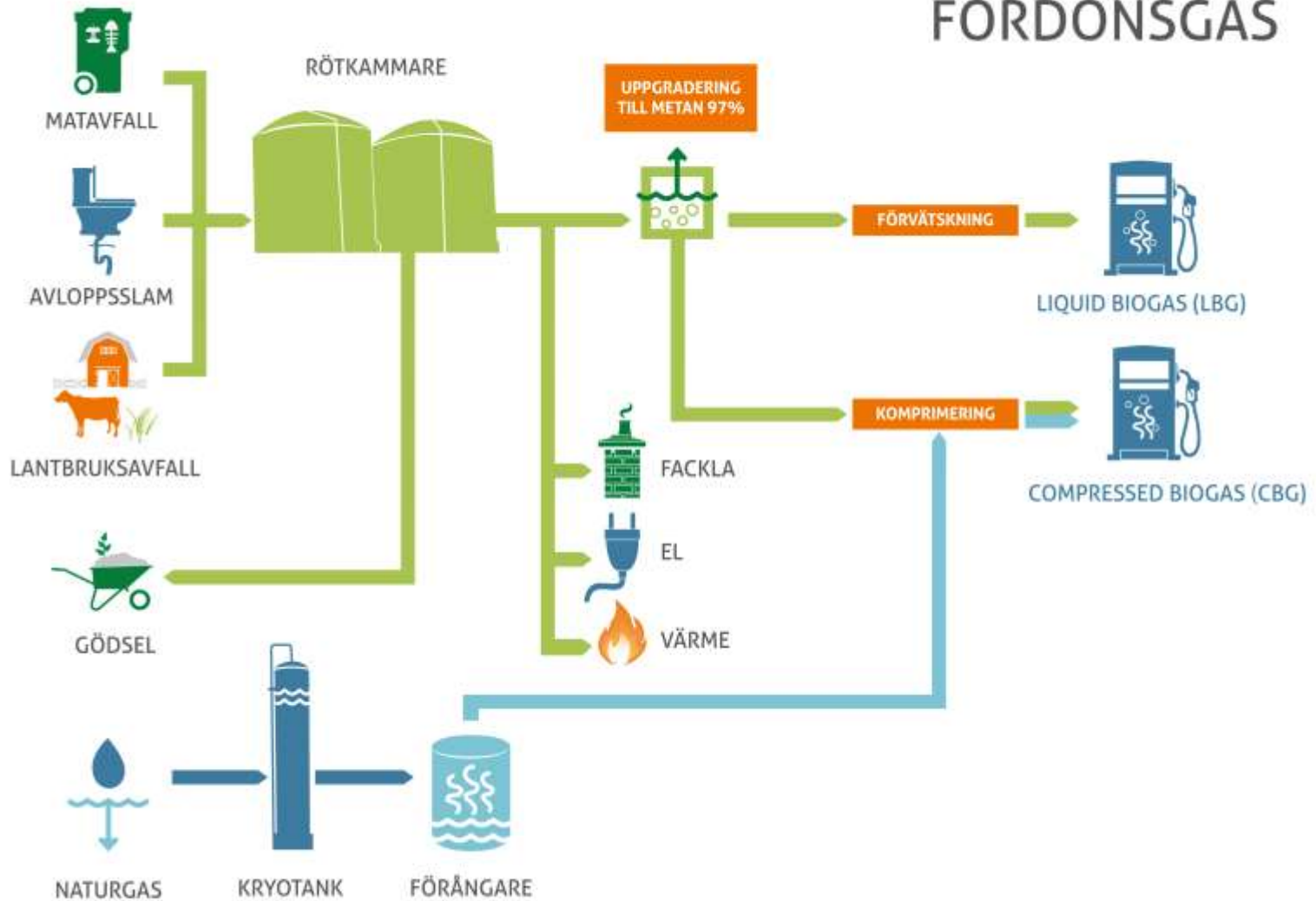
Sverige, 4 nordligaste län: 11,3 TWh
Finland, Norra och Västra: 9,2 TWh

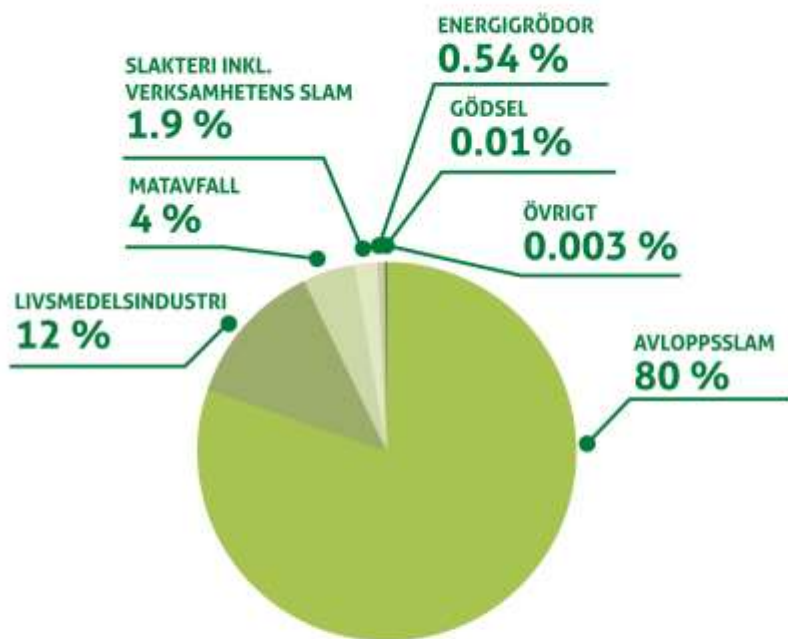

FORDONSGAS

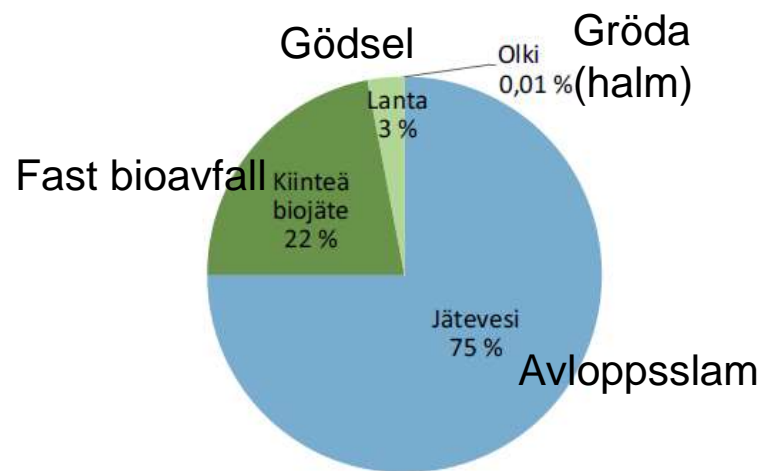

Råvara till biogasproduktion 2014

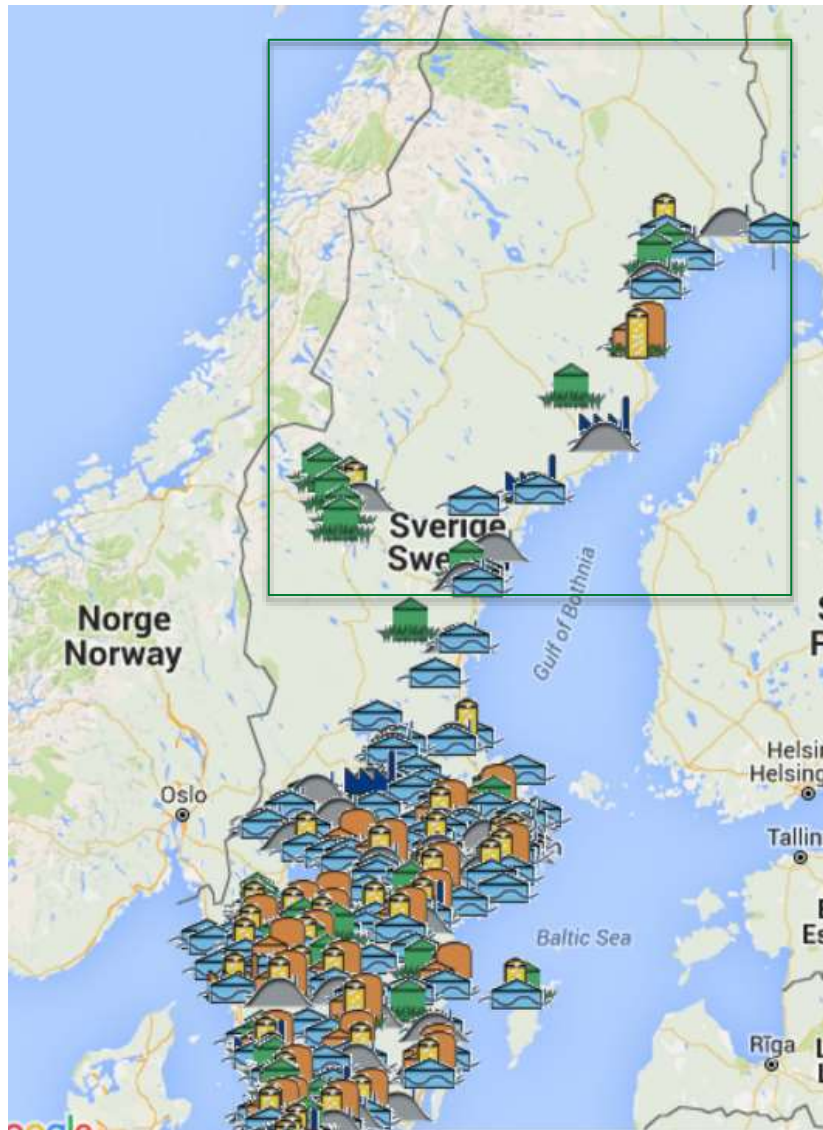
BIOGAS
RÅVARUFÖRDELNING

Sverige

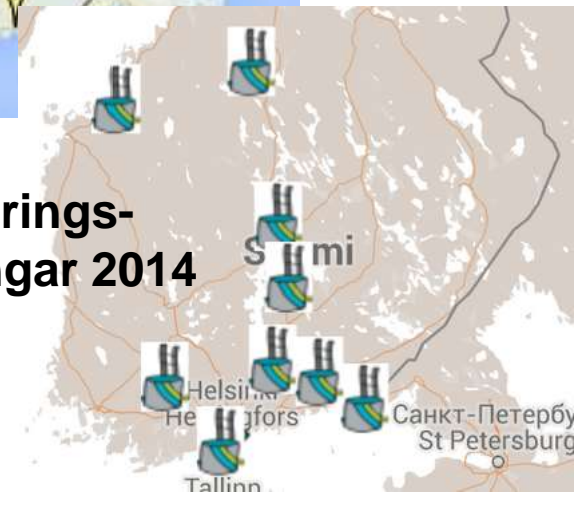

Finland

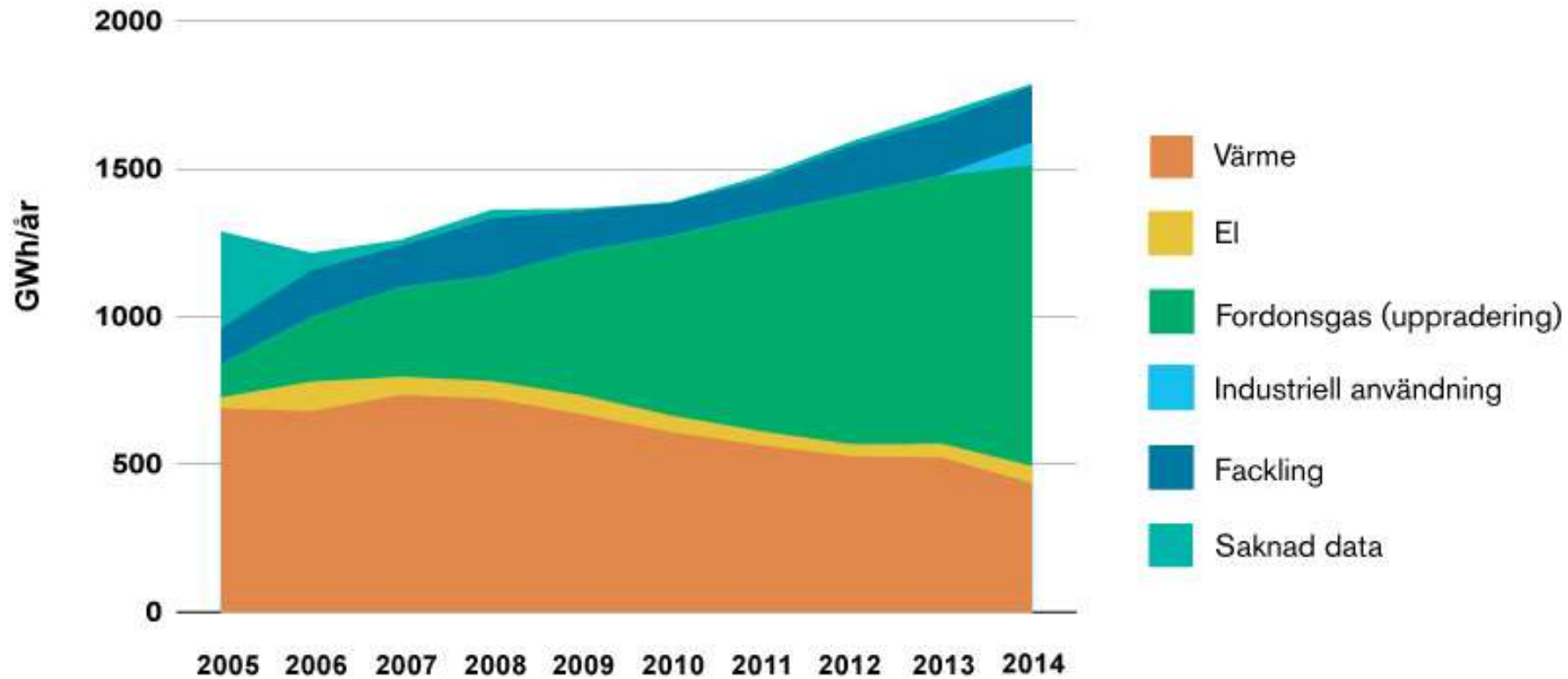
Biogasproduktion

Uppgraderings- anläggningar 2014

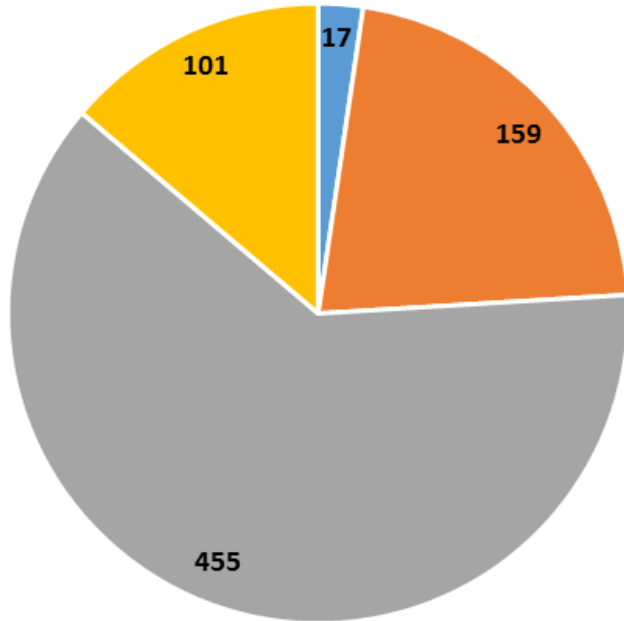
Biogasanvändning 2005-2014, Sverige

Källa: Energigas Sverige

Biogasanvändning, Finland

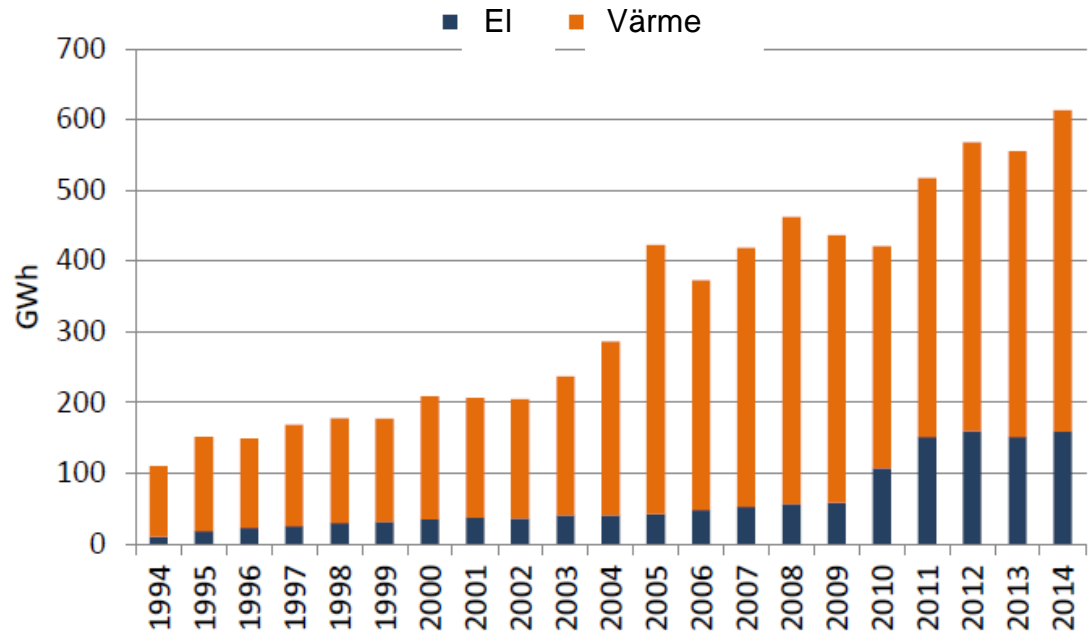
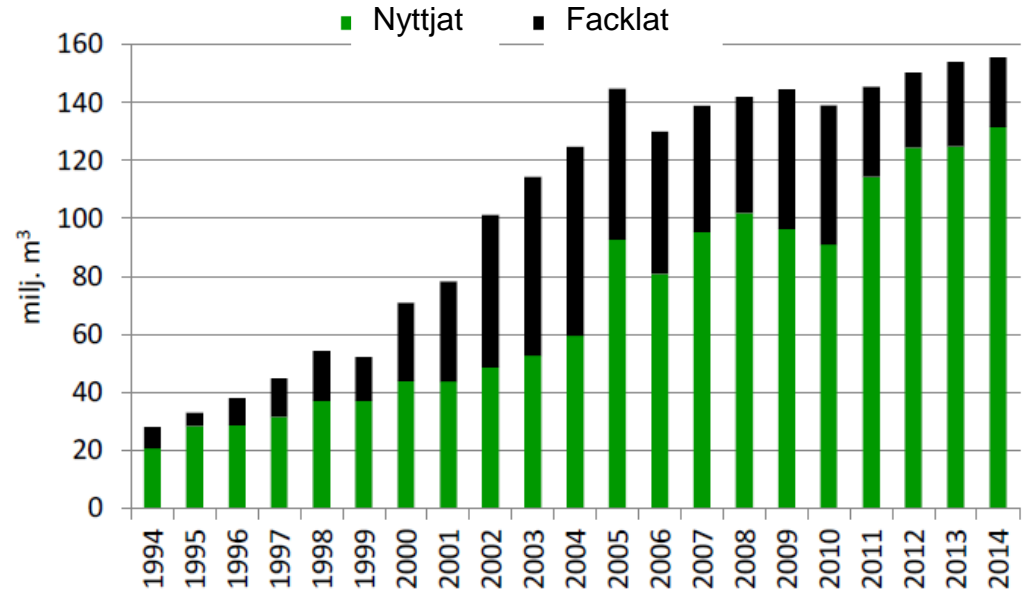
Biogasanvändning 2014

■ Fordonsgas ■ El ■ Värme ■ Fackling

Källa: Huttunen & Kuittinen (2015) Suomen biokaasulaitosrekisteri 2014

BioFuel Region™

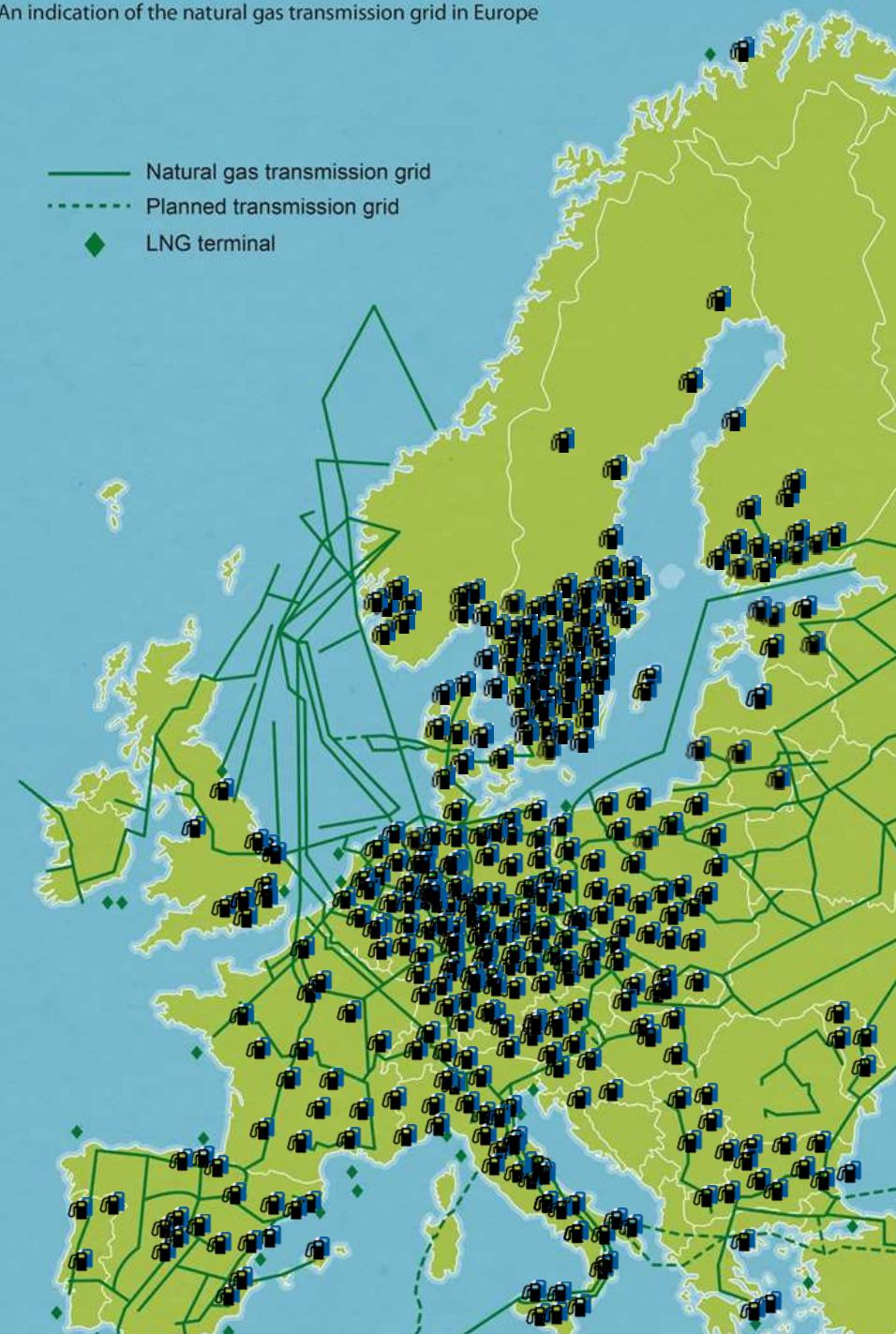

Gasnät och tankstationer för fordonsgas, 2016

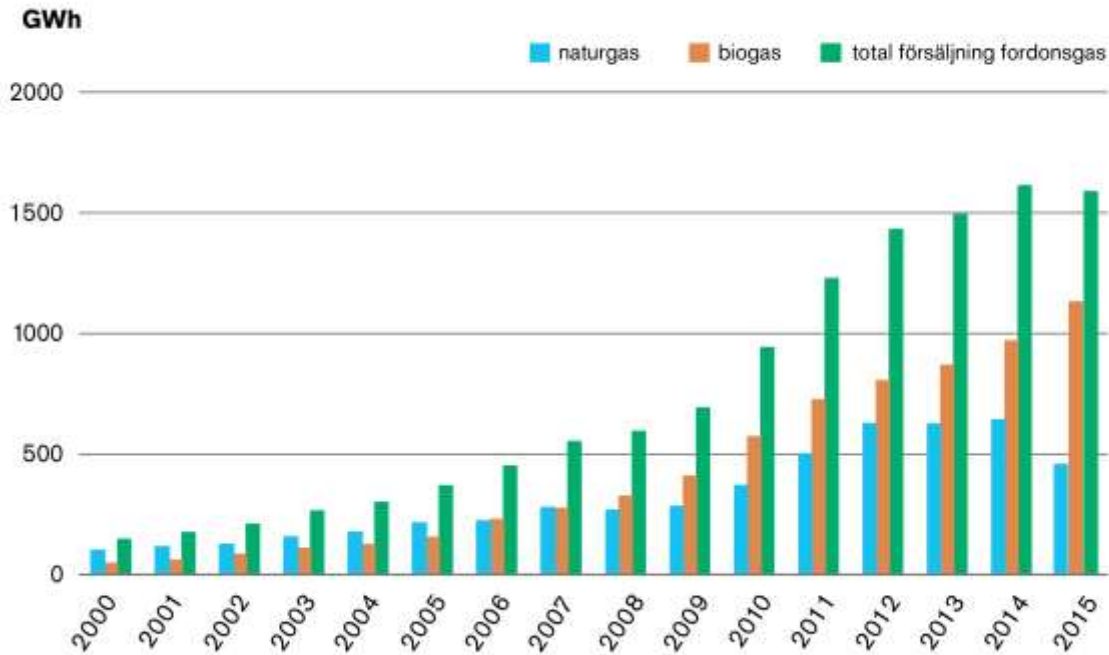

BioFuel Region

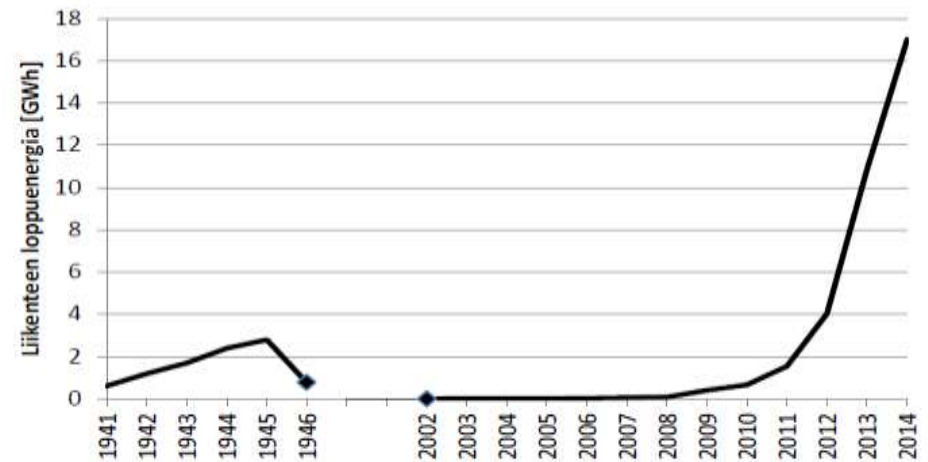
An indication of the natural gas transmission grid in Europe

Fordonsgasutvecklingen i Sverige

Källa: SCB

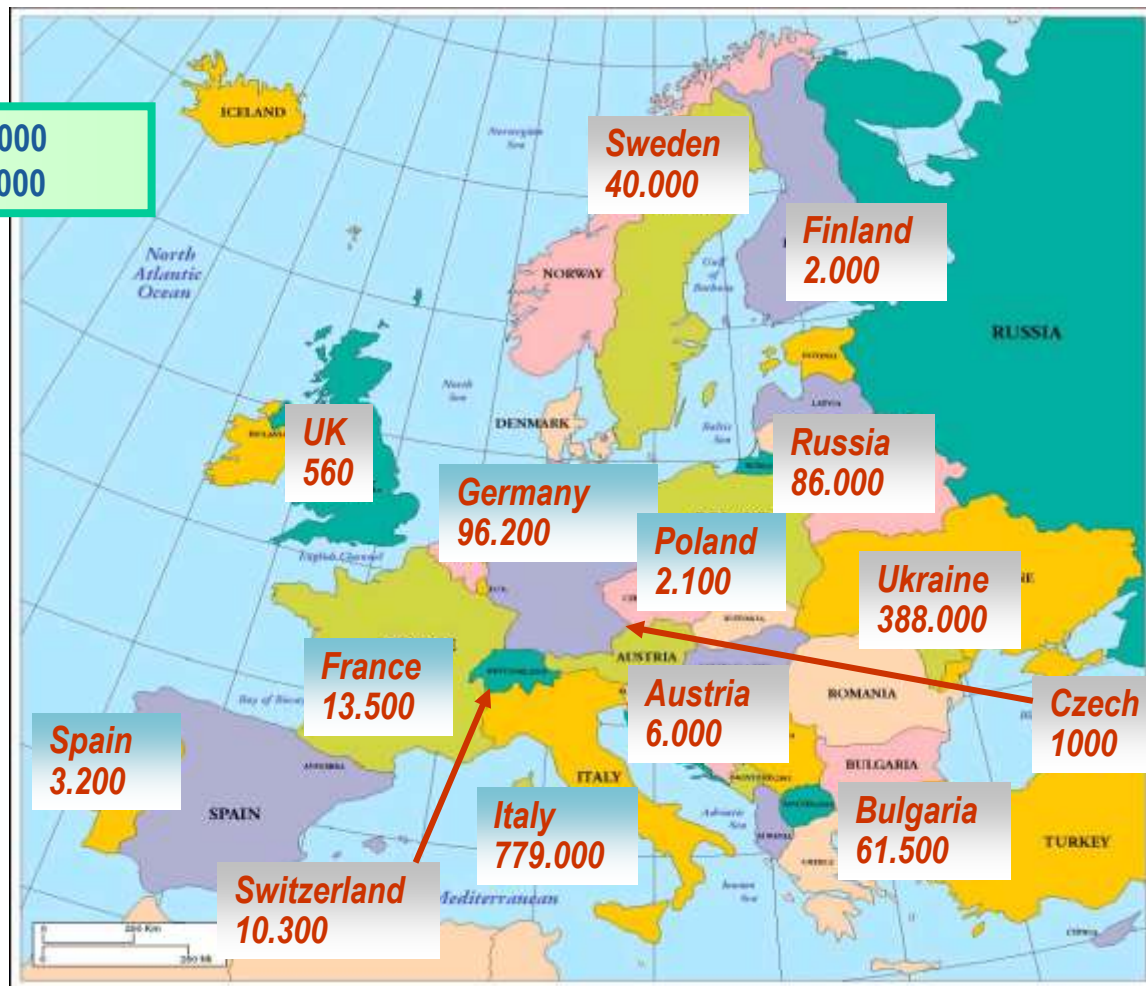
Kaavio 1. Biokaasun liikennekäyttö Suomessa 1941–2014. Tiedot vuosilta 1941–1946 ovat arkistotutkimuksesta (Lampinen 2012), vuosilta 2002–2013 kyselytutkimuksista (Lampinen 2014) ja vuodelta 2014 tästä tutkimuksesta.

Antal gasfordon i Europa - 2011

Totalt antal gasfordon i Europa ~ 1.800.000
Totalt i världen ~ 16.300.000

I övriga världen

Pakistan: 3.100.000
Iran: 2.900.000
Argentina: 2.100.000
Brasilien: 1.700.000
Indien: 1.500.000
Kina: 1.200.000

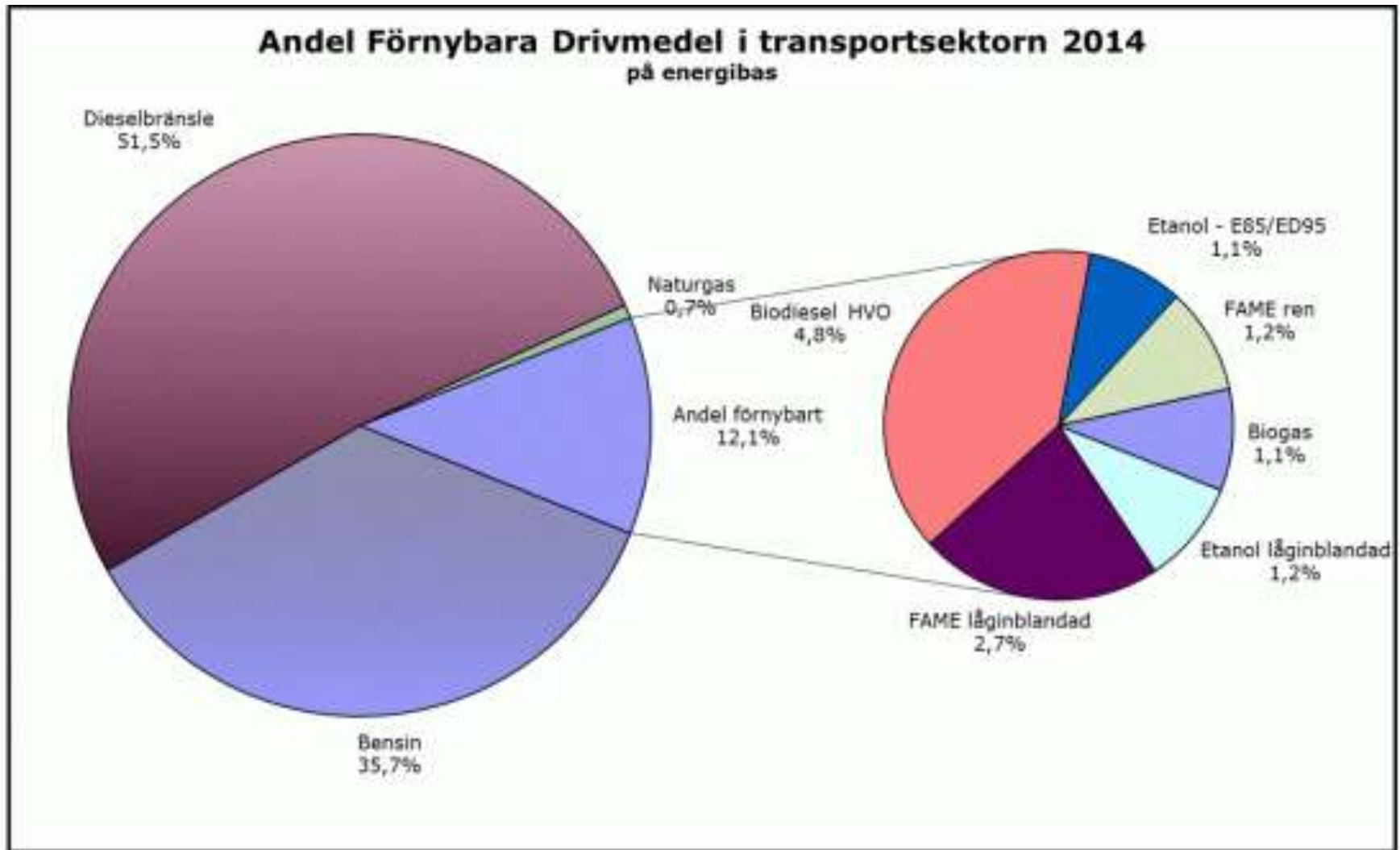
Miljofordon.se

Här kan ni söka fram de bilar som finns med gasdrift idag.

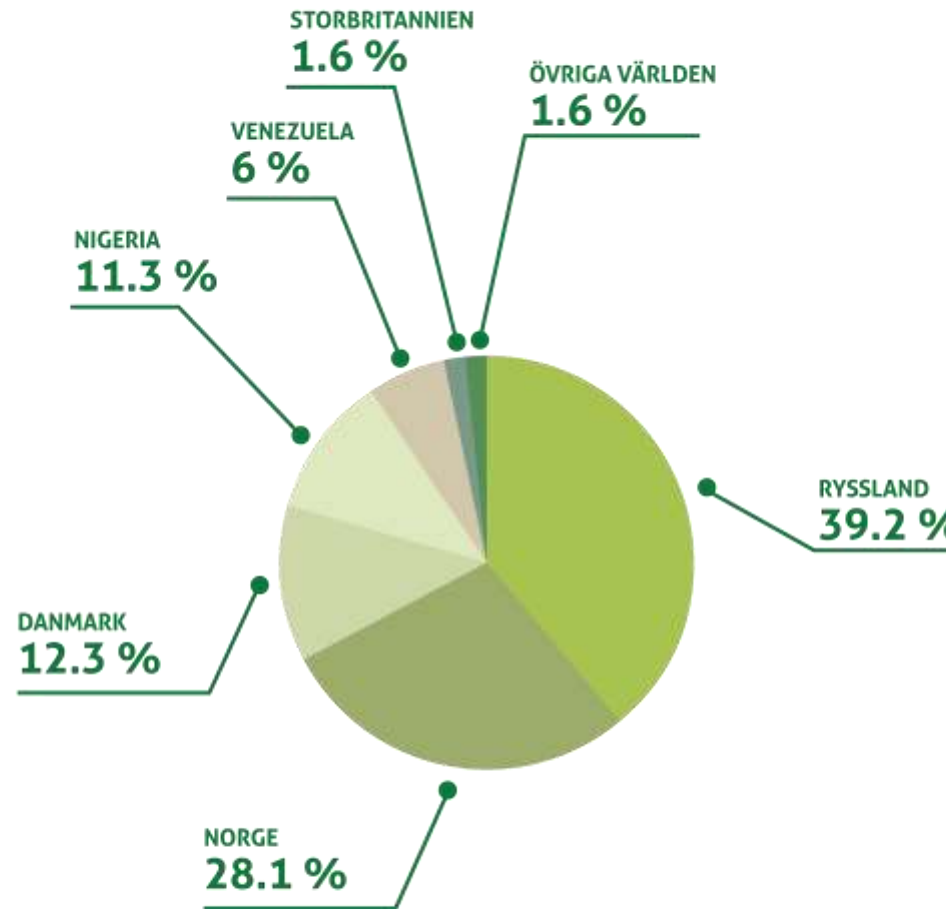
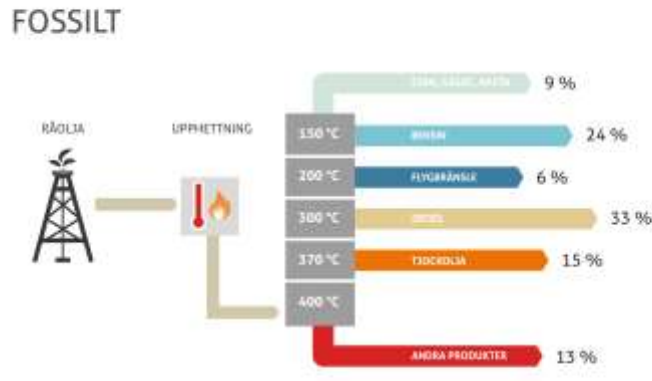
De flesta typer, från lätta till tunga fordon, finns med gasdrift idag.

Vilka andra drivmedel är aktuella?

Fossila drivmedel

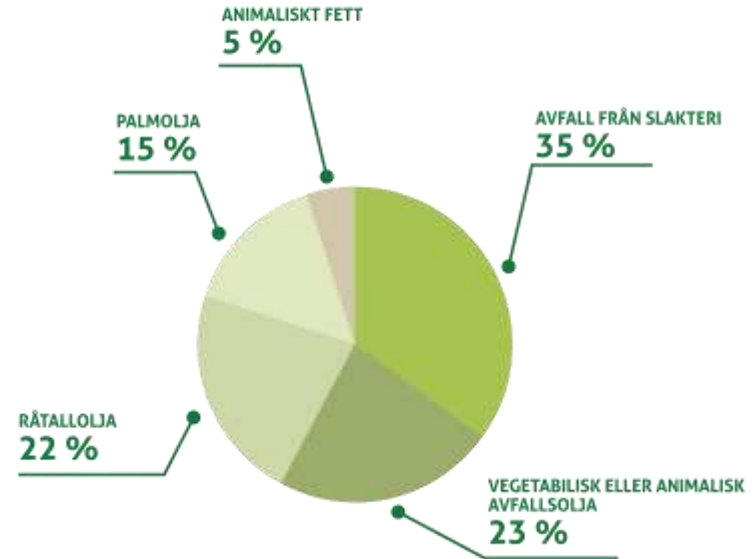
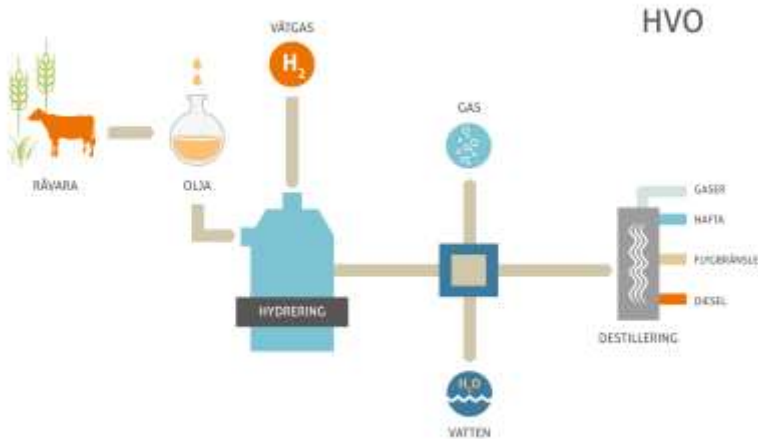

4,3 miljoner fossildrivna fordon i Sverige
2 723 tankstationer

Produktion av lättillgänglig olja stagnerar
Marginalolja dyr och miljömässigt dåligt
Priset på råolja instabilt på grund av
geopolitik och varierande efterfrågan

BENSIN OCH DIESEL
SVERIGES RÅOLJEIMPORT 2013

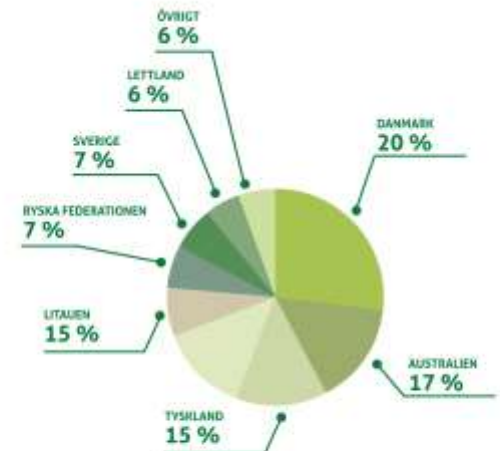
HVO och RME/FAME

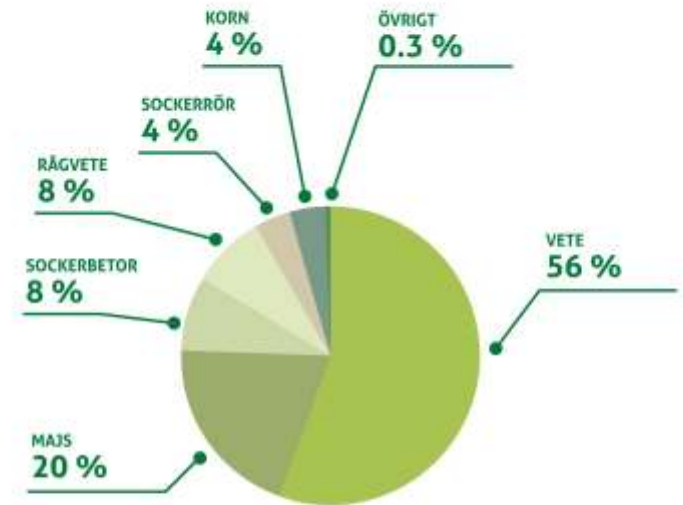
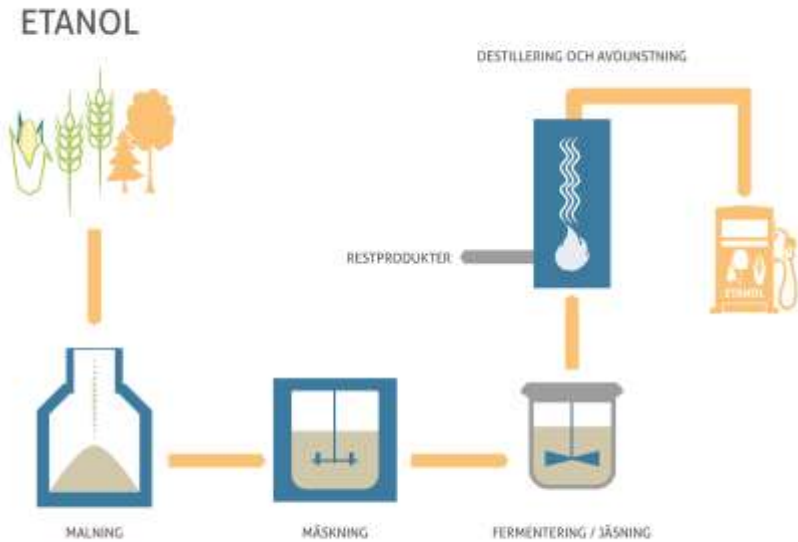
5 miljoner dieseldrivna fordon i Sverige
12 tankstationer för HVO100, ökande

Begränsad produktion från avfall
Palmolja har potential men är miljömässigt tveksamt (avverkning av regnskog)
RME/FAME 100% raps, 7% odlas i Sverige

HVO
RÅVARUFÖI

Etanol och ED95

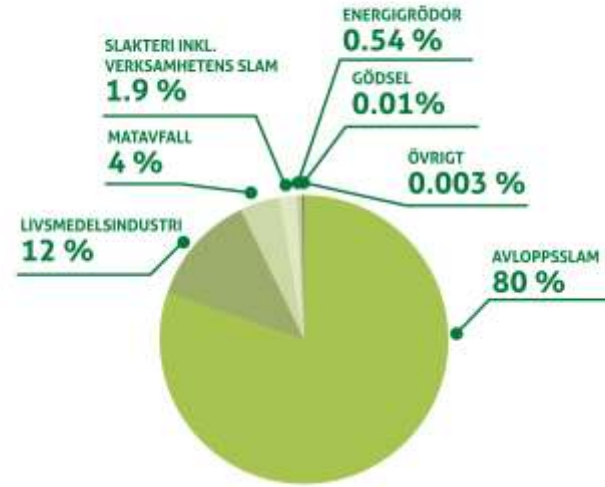
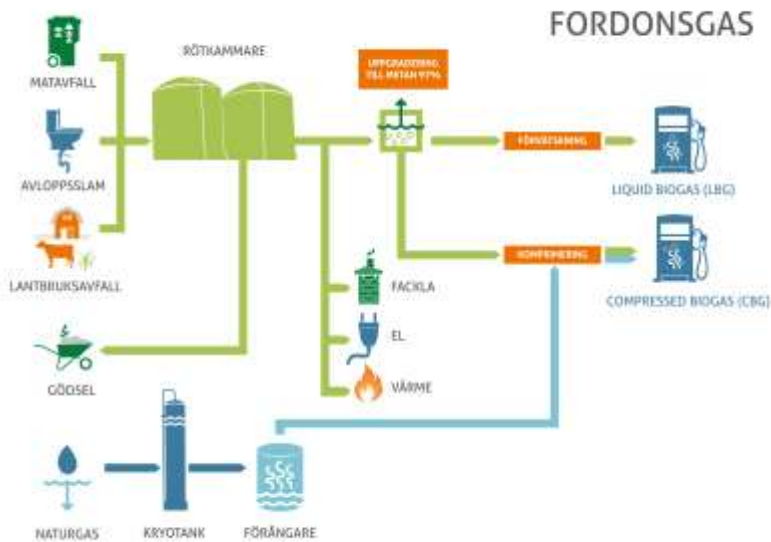

ETANOL
RÅVARUFÖRDELNING SVERIGE

228 000 (varav 600 tunga) etanolfordon i Sverige
1 846 tankstationer för etanol,
ED95 levereras direkt till kunder

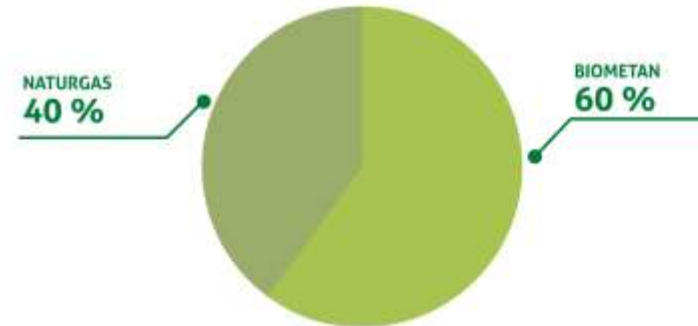
80% av etanolen importeraras
Att pumplagen orsakat mackdöden är en myt

Fordonsgas

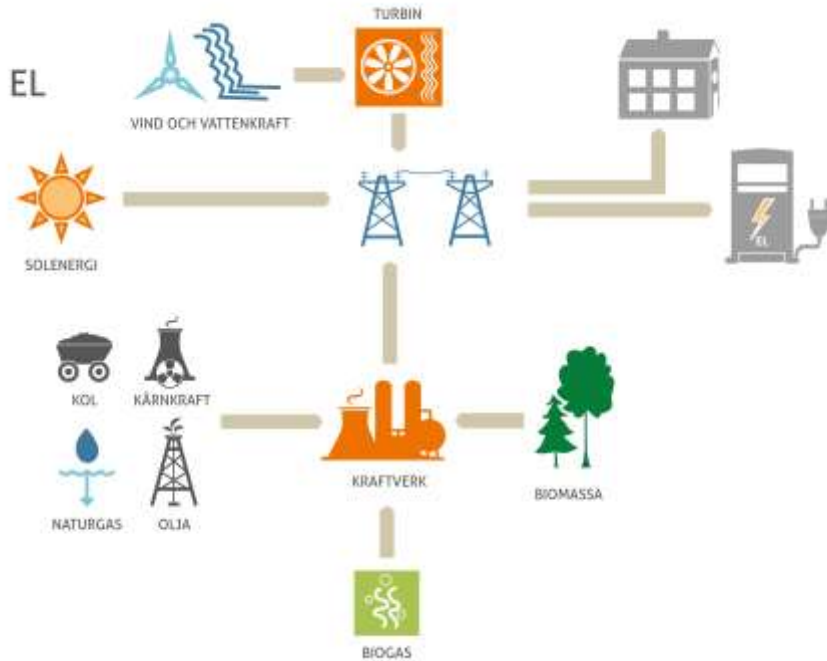
53 000 gasdrivna fordon i Sverige
161 tankstationer för fordonsgas

Många samhällsnyttor med biogas
Låga utsläpp av NOx och partiklar
Begränsad produktion från avfall
Komprimerad gas är dyr att transportera
BioFuel Region

FORDONSGAS RÅVARUFÖRDELNING

EI

18 000 el/laddbara fordon i Sverige
Ca 1900 laddpunkter

Effektiva motorer och inga lokala utsläpp
Begränsad räckvidd

BioFuel Region™

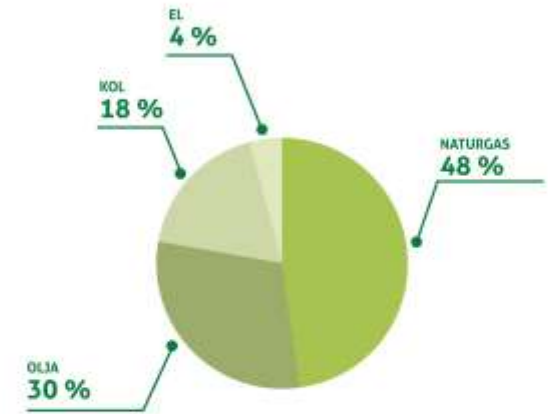
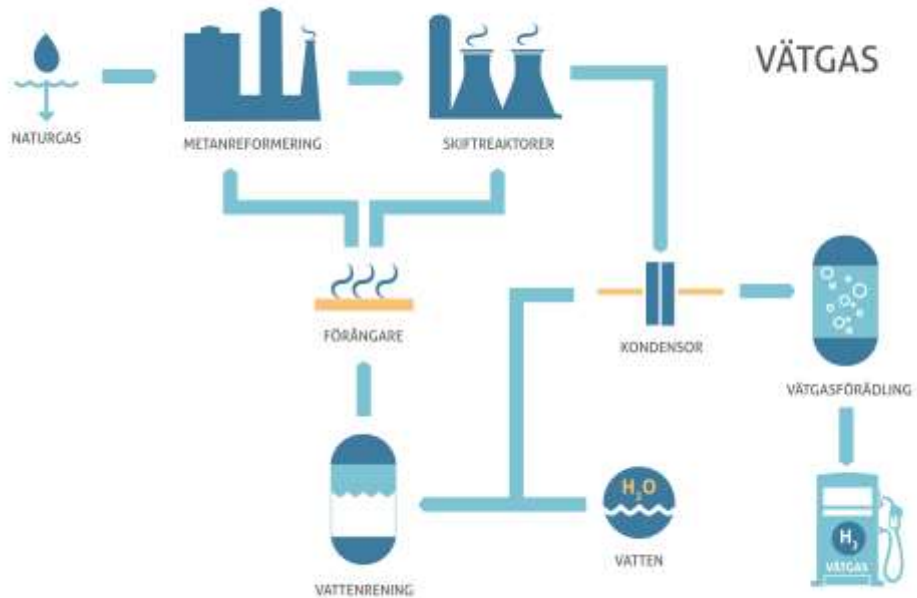

BIOGAS RÅVARUFÖRDELNING

FORDONSGAS RÅVARUFÖRDELNING

Vätgas

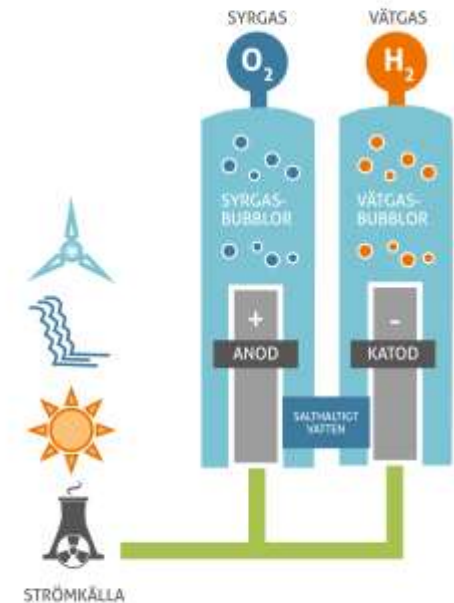
VÄTGAS
RÅMATERIAL FÖR GLOBAL PRODUKTION

6 vätgasdrivna fordon i Sverige, om ett år 20 stt
3 tankstationer för vätgas + en vintertid i biltestområde

Effektiva motorer och inga lokala utsläpp
Förlänger räckvidden på elfordon
Fortfarande dyr teknik och dyra fordon
I Sverige produceras vätgas från 100% elektrolys

BioFuel Region™

ELEKTROLYS

*Alla kan inte göra allt,
men alla kan göra något*

*Anna Säfvestad Albinsson
070-615 05 05*

Clean transport, Urban transport

Alternative fuels for sustainable mobility in Europe

Alternative fuels are urgently needed to break the over-dependence of European transport on oil. Transport in Europe is 94 % dependent on oil, 84 % of it being imported, with a bill up to EUR 1 billion per day, and increasingly costly effects on the environment.

Research and technological development have led to successful demonstrations of alternative fuel solutions for all transport modes. Market take-up, however, requires additional policy action.

The Clean Power for Transport package aims to facilitate the development of a single market for alternative fuels for transport in Europe:

- A Communication laying out a comprehensive European alternative fuels strategy [[COM\(2013\)17](#)], for the long-term substitution of oil as energy source in all modes of transport;
- A proposal for a Directive on the deployment of alternative fuels recharging and refuelling infrastructure [[COM\(2013\)18](#)];
- An accompanying Impact Assessment [[SWD\(2013\)5](#)];
- A Staff Working Document setting out the needs in terms of market conditions, regulations, codes and standards for a broad market uptake of LNG in the shipping sector [[SWD\(2013\)4](#)].

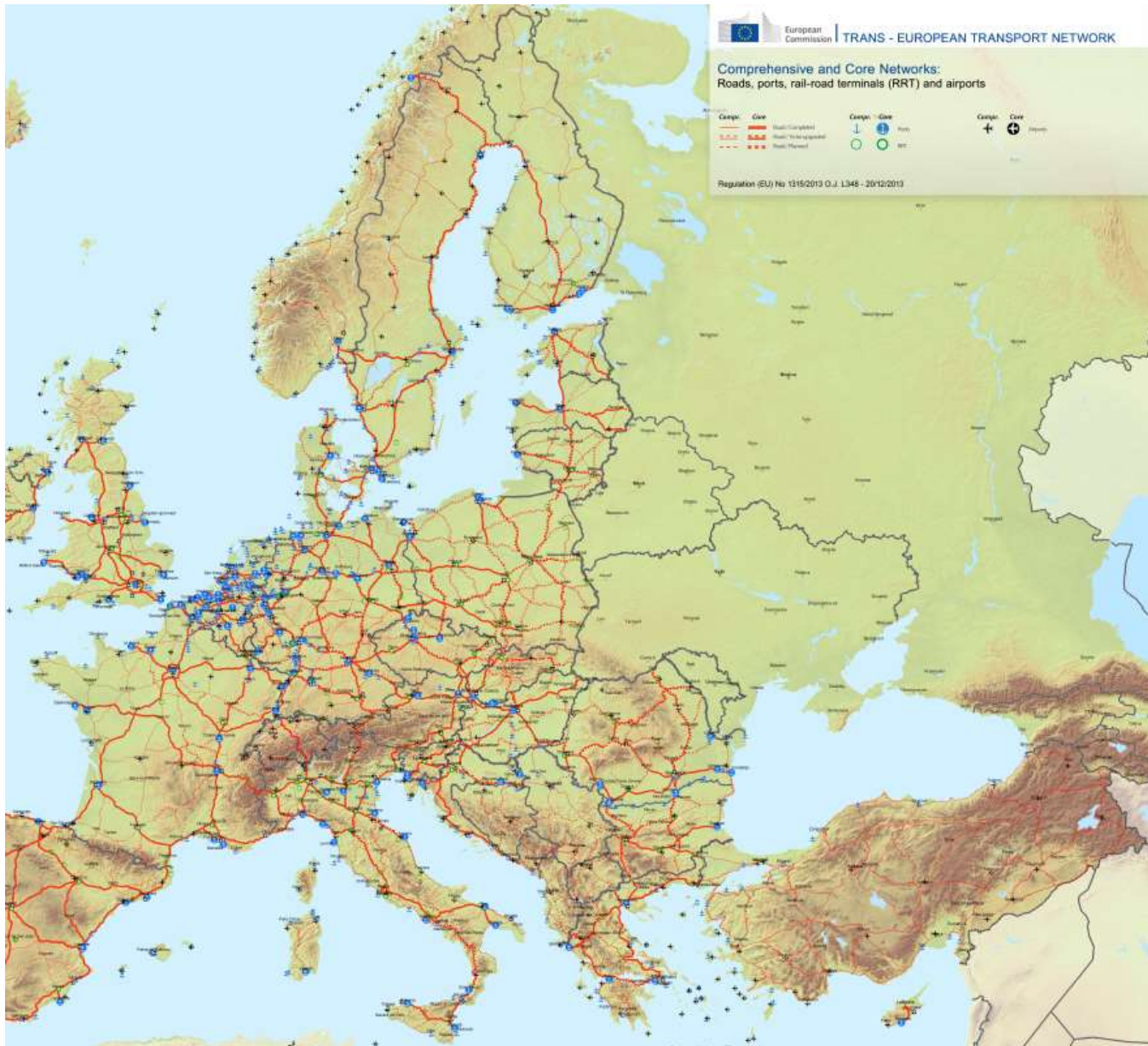
The final Directive, as adopted by the European Parliament and the Council on 29 September 2014 following the inter-institutional negotiations:

- Requires Member States to develop national policy frameworks for the market development of alternative fuels and their infrastructure;
- Foresees the use of common technical specifications for recharging and refuelling stations;
- Paves the way for setting up appropriate consumer information on alternative fuels, including a clear and sound price comparison methodology.

The required coverage and the timings by which this coverage must be put in place is as follows:

Clean transport, Urban transport

- ▶ [Cycling](#)
- ▼ [Clean Power for Transport](#)
  - ▶ [Sustainable Transport Forum \(STF\)](#)
  - ▶ [Stakeholders](#)
  - ▶ [Clean and energy efficient vehicles...](#)
  - ▶ [Urban mobility](#)
  - ▶ [Programmes and projects](#)
  - ▶ [Studies](#)

BioFuel Region™

Workshop 1 - Vilka fossilfria alternativ finns på plats idag?

Länsvisa grupper i största möjliga utsträckning

1. Tänk igenom vilka drivmedel som finns i respektive län. (10 minuter)
2. Markera befintliga (gröna) och långt gående planerade satsningar med färdig finansiering (gula), från Sundsvall till Vasa. 1 person per grupp redovisar
3. Skriv kompletterande information på en grön notislapp

Workshop 2 - Vad vill DU bygga?

Länsvisa grupper i största möjliga utsträckning

1. Vad saknas i form av infrastruktur och vad vill du bygga?

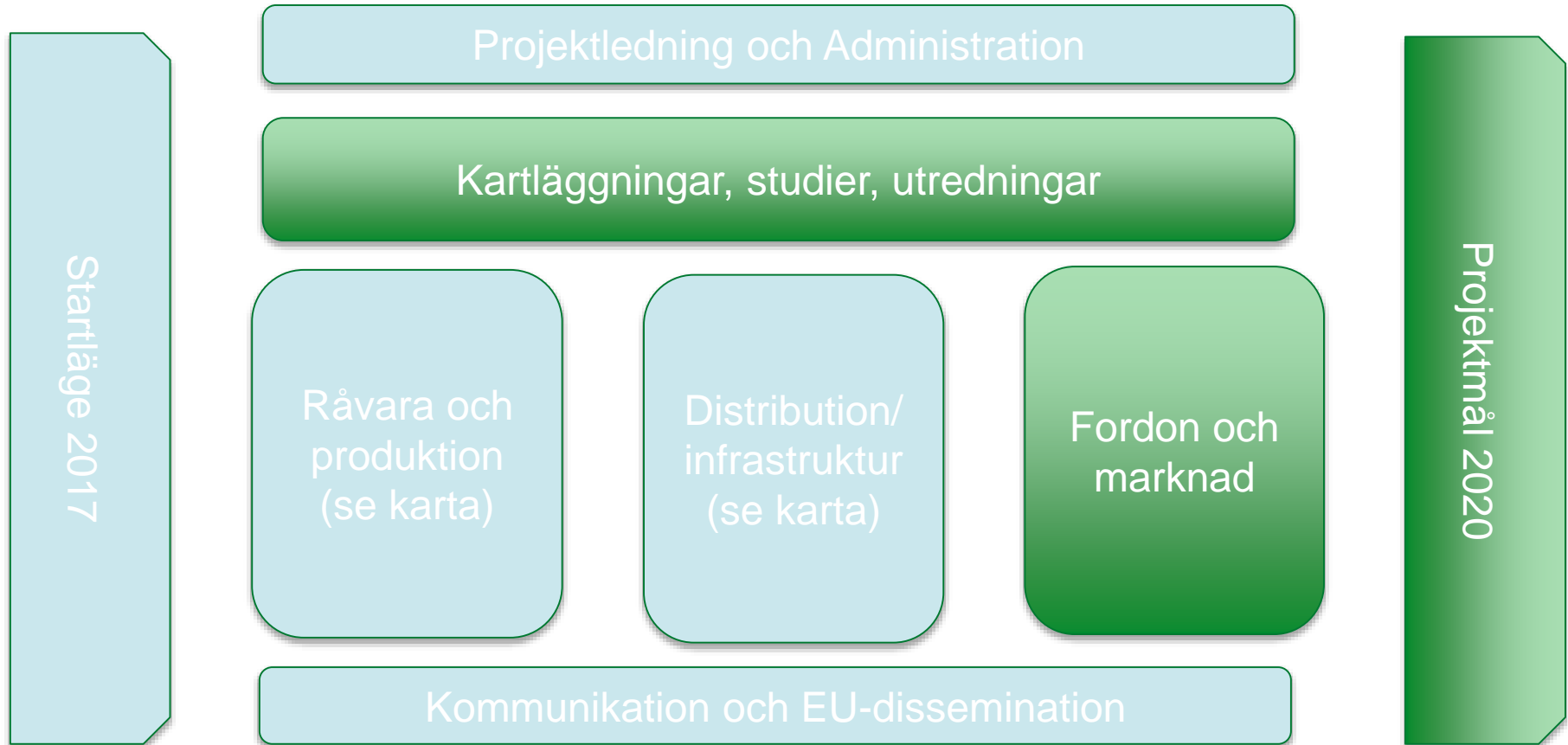
Ex. produktion av fossilfria drivmedel, infrastruktur för distribution. Det här blir storn till ansökan – så tänk till!

2. Markera på kartan med röda pluppar och en beskrivande notislapp. 1 person per grupp redovisar

Workshop 3 – Vad behövs för att stötta utbyggnaden – och målet?

1. Vilket är det viktigaste projektmålet att uppnå 2020?
2. Vad behövs i form av studier
3. Vad behövs för att få igång marknaden?

Vad händer nu? Vilka beslut måste ni ta, och när?

Se excel-fil

Att göra	Ansvarig	Klart när
Uppdatera projektidén och projektmålet		2016-04-30
Vilka kan och vill vara projektpartners, vem är Lead partner?		2016-05-31?
Uppdatera projektidén igen, samt en 2 sidig version. Tydligt mål!		2016-06-15
Projektkonsortium-möte 1, 2, 3, 4		2016-06-XX
Beslut om tilldelning av resurser för att skriva ansökan		2015-05-31
Utlysningen öppnar		2016-09-01
Skriva ansökan, teknisk, administrativ och kommunikativ del	T: A: K:	Till trafikverket 2015-10-15
Utlysningen stänger		Till EU 2016-12-01

*Alla kan inte göra allt,
men alla kan göra något*

*Anna Säfvestad Albinsson
070-615 05 05*